

„Soča“ izhaja vsako saboto in velja s pošto prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrt leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternoliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60.“

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno tristolno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje črke po prostoru in vsaki pot 30 kr. za koček.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Contrada della croce 283, poleg preture, kjer se nehaja tudi upravnistvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri urednistvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Slovcem na Goriškem.

III.

Ker se je na lepo našo zemljo sčasoma naselilo toliko Italijanov, kateri so med časom naše sužne nedeljalnosti do takega vrhunca dospeli, da so, akopram v veliki manjšini, vendar v naši deželi zvon nosili in ga hočejo še nositi, treba je nam Slovcem neprenehoma pozornim in pogumnim biti, da se nam ne zgodi kaka škoda ali sramota. Nezdovoljni s tem, da so vlsed nepravične volilne postave v deželnem zboru goriškem, istrskem in tržaškem v večini in v zadnjih dveh v ogronski večini, želijo te tri kronovine zediniti v eno veliko telo sebi v veliko korist, nam pa v neizmerno škodo, prav za prav v pogubo. V takem skupnem zboru bi bili v strašni večini in ker nam vsakdanja skušnjava kaže, da so njih večine v vseh treh deželah nam trinožne, če in kader jim je le mogoče takim biti, lahko rečemo: Z Bogom potem naša svoboda, naša omika in celo narodnost! Če smo jim zdaj komaj rep, potem bi jim bili smet. Če nas hočejo zdaj prekaniti, kjerkoli se jim zdi mogoče, potem bi večina le odločevala, a mi bi morali se udati na milost in nemilost. Vsi uradi bi postali italijanski, tudi vse šole, slovenščino bi poslali v hleve, kar bi uže zdaj radi storili.

Kdo more tedaj misliti, da bi se Goriško dalo le s Trstom in z Istrijo zediniti v eno kronovino po mirni postavnici poti, to je, z našim dovoljenjem! Ko bi se pa to skušalo storiti zoper našo voljo, hrabro bi se potem v bran postavili, kakor so Čehi branijo sile in nepravčnosti.

Toliko ostrejšje bi morali postopati, ker prej ko ne namarava ta predlog pripraviti te dežele, da bi jih Italija lože pograbila, ako bi se kedaj časi ugodno zavrteli, in ker ne moremo si misliti še enega dobička ne, ki bi nam mogel izhajati iz take zveze ni na duševnem, niti na materjalnem polju.

Pravijo sicer naši sosedje po svojih časopisih, da se moramo vsi poitaljančiti, ker je solnce laško ki nas greje, in je laško slovstvo in laški jezik krasen. Na prvi razlog smo uže popreje odgovorili, kar se pa drugega vzroka tiče, odgovorjamo vprašaje, kaj bi našemu ljudstvu koristilo, ko bi se poitaljančilo?

Mar hodijo naši Slovenci na Laško si dela in dobička iskat, če ga doma ne najdejo? Ali ste slišali, da bogatí Slovenci v lepi Italiji? Ne, in posebno zdaj ne ko nij več Benečansko pod Avstrijo. Nasprotno so Italjani zapustivši svojo lepo domovino sem k nam prišli, obogatevši so tu ostali in nočejo proč. In še dandenes jih hodi vsako leto tisoč in tisoč tudi skozi Gorico na Slovensko, Hrvaško, Srbsko in Ogrsko, da si zaslužijo kak krajcar, ki ga vrnivši se domu po zimi doma uživajo.

Tedaj ne na Laškem ampak proti vzhodu je zaslužka za Italjane pa tudi za goriške Slovence, saj jih vsako leto dosti hodi od

naših gorá ne v Italijo, nego v zgore omenjene kraje in celo na Rusko so začeli Slovenci hoditi. Tedaj ne potrebujemo italjanskega jezika, doma ne, če smo čvrsti, ker smo doma tudi v Gorici in v Trstu; še manj pa ga potrebujemo proti vzhodu, nego zadosti je, da prav dobro znamo naš jezik, ker se potem brez težave naučimo hrvaški, srbski, poljski in celo ruski. Tam je nam pot odprta za vsakovrsten zaslužek če smo kmetje, rokodelci, obrtniki, trgovci ali učenjaki, posebno če smo profesorji, zdravniki ali inženirji.

Tedaj nij nam treba italjanskih temveč dosti slovenskih pa izvrstnih šol vsake vrste. Učeni stanovi naj se poleg še kakoga drugoga jezika dobro učé, njim bo to hasnilo; za naše ljudstvo je zadosti, če zna v tujem jeziku za silo kramljati. Toliko se pa naši ljudje brez šol čudno hitro naučé, ker imajo posebni dar za te sorodne jezike.

Pri vsem tem bi se dala misel o zedinjenji teh treh kronovin uresničiti, nam in vam v veliko korist, a nobenemu v škodo. Toda popravka je treba, pogoja brez katerega ne bo nič, in ta bistveni pogoj je, da se združijo ne samo te tri kronovine, temuč da se vzamejo v društvo tudi Kranjsko, spodnje Štajersko in slovenski del koroške dežele. Potem smo združeni mi Slovenci, kar je nam tako potrebno kakor zrak, da živimo; in zedinjeni ste tudi vi, česar želite. Potem bomo mi bolj združeni z jadranskim morjem, vi pa še bolj v dotiki z deželami, ki ležijo zadej morja, in to bo koristilo obema.

Rekli smo, da ne bi to zedinjenje nobenemu škodovalo zato, ker bi narodnostna postava natanjčno uredila narodnostne razmere, postava podobna oni, ki so je Čehi lansko leto osnovali, in katero so slovenski poslanci v obče uže odobrili in zahtevali. Prenaredili bi jo po svojih okolnostih in z ozirom na tržaške razmere.

Ta skupina naj bi se zvala Slovenija, katero neprenehoma tirjamo, ali če je bolje po godu, naj bi se jej dalo ime Ilirija; to nam je vse jednako, nam gre za stvar, ne za ime.

Naš cesar ima tudi naslov: Kralj ilirski, toda Ilirije vendar nij; dala bi se pa lahko napraviti. Tako bi ta dva naroda v federovani Avstriji zedinjena, po svoje živela, postave in zavode bi si dajala primerne svojim potrebam, čutim, mislim, šegam in duhu svojemu, in to je prava pravična svoboda, katera sreči narode. Če ste zares Avstrijanci stopite v kolo!

D O P I S I.

V Gorici („Soča dvakrat konfiskovana“). Prvi list našega tednika je bil konfiskovan prvič ker je manjkalo po računu gospoda c. k. državnega pravdnika f. 1.25 pri kavciji, ki znaša 1000 gld. in drugih zarad dopisa iz Prage, grajajočega nemoralno postopanje ministerstva pri volitvah na Českem. — Ta dopis je bil v tistem duhu pisan, kakor pišejo praška „Politika“ in drugi česki listi vsaki dan; bil je prav za prav posnetek iz praških listov in vendar nijso bili konfiskovani tizadnji.

Nočemo biti ovajavci še svojih sovražnikov ne, in zarad tega molčimo o pisavi nekaterih italijanskih listov na Primorskem.

Teško je zastopati slovenske interese posebno pod Auerspergovim ministerstvom katero je, kakor vse kaže, napovedalo vojsko slóvanstvu. — Dokler bodo tedaj poslovalo ministerstvo, prosimo gg. dopisnike, da nam pišejo bolj v zmerni obliki, nam poročajo same dogodbe in da se ne spuščajo v politične reflektacije.

2. številka pa je bila konfiskovana samo enkrat in sicer zarad prestopka, ker je uredništvo italijansko razsodbo, s katero je tukajšna c. k. okrožna sodnija potrdila konfiskacijo 1. številke, na slovensko prevedlo in v slovenskem jeziku prineslo in tudi, ker je bilo v nekem dopisu iz Trsta omenjeno, da so se v Trstu čudili, ka je 1. št. „Soče“ konfiskovana i. t. d.

Zarad prestopka pomanjkanja kavcije bila je obravnava pri tukajšni c. k. mestni odredjeni sodniji 22. t. m.

Urednik se je sicer trudil, dokazati z borsnim listom, da je o pravem času zadostno kavcijo položil; pa gospod državni pravdnik je tožbo dobil in urednik je bil krivega spoznan in globan f. 30. — Urednik je napovedal pritožbo, gospod drž. pravdnik tudi. Tudi tiskar g. Paternoli je bil kaznovan z 30 gld., ker nij poslal državnemu pravdnistvu o pravem času dolžnega iztisa.

Druga obravnava zarad prestopka po §. 22 tiskovne postave bode 29. t. m.; toženi smo, da nijsmo prinesli razsodbe v originalnem tekstu, kakor postava veleva in da smo grajali ono razsodbo.

Prosili smo, da bi nam c. k. okrožna sodnija dovolila, da prinesemo razsodbo v slovenskem jeziku; a vse zastoj! In tako je prišlo, da je razsodba v 3. številki ponatisnjena v italijanskem jeziku, katerega komaj 10. del naših čitateljev razumi.

Naj še omenimo, da so vse zatožbe gosp. drž. pravdnika v slovenskem jeziku pisane in da se je 1. obravnava vršila v tem jeziku. Sploh moramo priznati, da gosp. drž. pravdnik v nam sicer grenki, a lepi slovenščini govori in piše in da je državno pravdnistvo edino, katero spoštuje §. 19, med tem ko ste c. k. okrožna in okranja sodnija po italijansko sodili.

V Gorici, dne 24. januarja. (Izv. dop.) (De Pretis je šel, kdo pride za njim? — Bar. Pino, Nekatera uradnje v Gorici in §. 19.

Baron Pretis do zdaj c. k. namestnik v Trstu je postal takrajlitavski finančni minister. Tega pač nij nikdo pričakoval, in to tem manj, ker se nij do zdaj še ničesar slišalo o njegovi sposobnosti za ta velevažni in težavni posel. Nekateri poluradni listi trdijo sicer, da je Pretis izvrsten narodni gospodar in pozdravljajo zavolj tega z radostjo njegovo imenovanje. Veliko večino nemških in nemških listov pa, in ne samo liste, ampak clo razne državnozbornske stranke je to nepričakovano imenovanje zlo osupnilo in še zdaj ne vedo, kako bi si je raztolmačili. — Iz dosedanjega poslovanja kot namestnik v Trstu in deželni poslanec v Gorici je pač teško soditi o Pretisovih zmožnostih in o njegovih političnih nazorih. Gledé drugih bi skoro mislili da nijma nobenih stalnih ali pa da se sploh za nje ne briga, ampak clo spada v tisto vrsto državnih mož, kateri brez posebnega premisleka in pridržka lahko služijo vsakemu sistemu, naj bo uže ustavoveren ali federalističen, ali kakoršen si bode. Nekdo nam je uže, pred letom dni o Pretis-u opazil, da je najbrže ud neke verige, katera ce v viših krogih vzajemno podpira v dosego mastnih in najmastnejih državnih služeb.

V našem deželnem zboru nam nij nikdar dopalo, da je nekako brezobzirno se svojimi so-

sedi šepetal, se na škofov ali na druge prazne sedeže naslanjal in se sploh tako neskrbno vedel kakor bi bil tu gospodar v hiši. Tudi način, po katerem se je hotel prihliniti slov. poslancem pri predzadnjih volitvah za državni zbor, da bi bil on s katerim si bodi italijanskim ali slovenskim poslancem izvoljen, nij bil prav hvalevreden.

In če zadnjič pomislimo, da je stal ves čas njegovega tukajšnjega poslovanja, kot namestnik in poslanec, bolj na italijanski (če ne izključljivo) nego na naši strani, da je spodbijal o svojem času slovenske sejne zapisnike v dež. zboru, da so prihajali slovenski dopisi od namestništva le kakor bele muhe, da niti nij skrbel za sposobno oahbe pri našem glavarstvu in da se mu nijmo tudi v gmotnem obziru za nobeno koristno napravo in naredbo zahvaljevati, če vse to pomislimo, nam je skoro žal, da smo o njem toliko prostora potratili.

Da je postal Pretis finančni minister, to nas more pač malo brigati. Dokler bo rodila Avstrija toliko stalne vojske, dokler se bode vsake kvatre nova vojaška obleka in druga priprava zmišljavala in omišljavala, dokler se bodo vedno nove puške, topovi in drugo ljudomorsko orožje pripravljalo in prekladalo, dokler bodo ministri le od danes do jutri ter se drug drugemu umikali, da se le število mastnih plač in nezasluzenih pokojnin množi i. t. d. dokler ne bodo konečno vsi avstrijski narodi na podlagi popolne enakopravnosti v duševnem in gmotnem oziru zadovoljeni; naj le bo finančni minister Peter ali Pavelj, državna bremena ostanejo velika in clo neprenesljiva tistim narodom, katerim se na korist nadvladujočega naroda državljanski užitki kratijo.

Vpraša se zdaj, kdo bo Pretis-ov naslednik v Trstu? Marsikdo bi prišel rad na to važno mesto in dunajski, tržaški in drugi listi so našli že celo vrsto mož, o katerih se v viših in nižih krogih govori, da utegnejo postati. Fidler, Ceschi, Alesani, Lapenna, Taaffe, vsi ti so kandidati za namestnikovo službo v Trstu in zadnje dni se jim je pridružil še baron Pino, bivši naš okrajni glavar in propali deželnozborski kandidat. Med vsemi imenovanimi namestniki in spe nij ednega, o katerem bi mogli reči: Bog nam ga daj, saj bo Slovencem pravičen! Sicer ne moremo kaj tacoga pričakovati, dokler so Auersperg in tovaruši na krmilu.

O zadnjem kandidatu — o Pini — bi radi kaj boljsega trdili, toda zadnje skušnje in njegovo postopanje v Bukovini nas je prevarilo. Zanimivo je, kar piše o njem nek, kakor vse kaže, dobro podučen dopisnik iz Dunaja tržaškemu Cittadinu in kar tukaj priobčujemo:

„Jako nevarno, in clo najnevarniši kandidat za namestnikovo službo v Trstu je baron Pino Friedenstalski, sedanji polit. načelnik bukovinski, katerega je najbrže Depretis odločil za svojega naslednika. Pino, kateri ima veliko upanja, da se mu posreči, je osoba vseh barv. Pod Petrinom je dognal v Bukovini deželne volitve v federalističnem smislu, pod sedanjim ministerstvom pa v ustavovernem. S kratka, on zna dobro brodariti, zna boriti se z uma bistrim mečem.

On bi utegnil biti dober pridobitek vaši gimnastiki. In tukaj naj vam povem zanesljivo resnično pripovedko. Ko je ubogi mož slišal o ministerski krizi, razodel je svojo bojazenkoj nekemu visoko nameščenemu uradniku pri pr. jsnjem ministerstvu za notranja opravila, in je obžaloval, da je tako naglo palo ministerstvo in da so se s tem razsule njegove nade, po tem ko si je toliko prizadel in Bukovino na vse strani od vasi do vasi predirjal v dosego zgore omenjenega uspeha. Visokonameščen uradnik je govoril o tem z nekim znancem in je pomiloval ubozega moža. Toda oni mu odgovori prav pomenljivo, naj se ne boji za barona Pina kateremu ne treba drugega, da si zavaruje svoje stanje, nego da z nova začne s tem, da podpira tudi novo ministerstvo dožene novim razmeram primerne volitve.“ Tako Cittadinov dopisnik.

To pa moramo vendar priznati, da je bilo okr. glavarstvo v Gorici pod njim veliko bolje urejeno nego zdaj, da so se vloge hitreje reševale in da je bar. Pino sam občne v njihovem delokrogu rajši in zdatniše podpiral, kakor se zdaj godi. Tudi se je po mogočnosti skrbelo, da so dobivale občine slovenske — če ravno ne vselej — rektno in razločno pisane — dekrete in okrožnice. Zdaj prihajajo občinam in slovenskim strankam čedalje bolj redko slovenski dopisi — čemur se sicer nij zlo čuditi gledé na mlačnost in nepotrebno prepohlevnost večine naših županstev in na drugi strani pa na to, da ga nij več ednega uradnika, niti koncipijenta, niti manipulanta pri našem glavarstvu, kateri bi pravilno govoril in pisal jezik cele goriške okolice. Bivši okr. komisar in pozneje referent deželni komisiji za uravnavo zemljišnega davka, g. Malj, je bil zadnji čas tako rekoč edini, kateri je poskusil sem ter tje svoje precej slabe moči v kakem slovenskem cir-

kularu ali dekretu. Zdaj odide še ta. Kdo bo odsilnal prestavljal nemške koncepte za trmoglavega župana v Solkanu, in še za katerega drugega prenapeteža, kateri nočejo po nikakem razumeti v državnem jeziku pisanih ukazov? Morda bo pa Ceschi, Alesani, Lapenna ali kdor pride te baže mož za namestnika v Trst, skrbel, da dobimo pripravno oahbe za naše glavarstvo; vsaj tako, kateremu bo mogoče se slovensko okolico poslovati. (?) Čakaj o . . . , da ti trava zraste!

Nu, pa saj se sploh ne ravna predelikatno z glasovitim §. 19. Tukajšnja c. k. okrožna sodnija je ukazala priobčiti v zadnji naši številki lep dokaz, kako da spoštuje omenjeni člen naše ustave, na katero so vsi njeni svetovalci prisegli. Dasiravno dobro ve, da je Soča glasilo slovenskega političnega društva za brambo narodnih pravic, dasiravno posluje državni pravdnik sam z uredništvom Soče v slov. jeziku, dasiravno je večina sodnijskih svetovalcev Slovanov, kateri znajo slovenski pisati, dasiravno smo uže Bog ve, kolokrat o takih poveljih viših oblastnij brali, vsled katerih imajo cesarske oblasti na Slovenskem slovensko poslovati in zlasti v slovenskem jeziku spisane vloge — v istem jeziku reševati — pri vsem tem je naša c. k. okrožna sodnija kofiskacija naše l. številke z italijansko razsodbo potrdila in ukazala, ter ukaz ponovila, da se ina njena razsodba v italijanskem jeziku v našem slovenskem listu ponatisiti. Tako spoštuje naša c. k. okrožna sodnija narodno enakopravnost zapovedano po §. 19 državnih osnovnih postav od 21. decembra 1867! Toda mir besedi, okó državnega pravdnika čuje zvesto nad nami!

Iz Vrtovina. — (Izv. dop.) Dne 20. januarja t. l. je „Soča“ prinesla načrt ljudske banke za Goriško. Ta načrt je prav dober, a za nas posestnike ajdovskega in veči del goriškega in komenskega okraja bo brez koristi, ker noben posestnik ne bi mogel pri omenjeni banki denarja na posodo dobiti, zato ker nij v gruntnih knjigah vpisan.

Namenil sem se o zemljišnih knjigah pisati in razložiti, kakošna škoda se nam godi, zato ker nijmamo gruntnih knjig.

Gledé na davščino (odstotke) ima naš okraj prav veliko zgubo; na priliko: posestnik podari svojemu sinu nepremakljivo premoženje, od katerega premoženja mora 1½% vpisnine plačati; ako se pripeti da obdarovan sin v štirih letih umrje, morajo tudi njegovi dediči 1½% vpisnine plačati; ako bi bil pa pokojni v gruntnih bukvah vpisan, bi dediči po kolkovni postavi tarifna št. 106 C d le ½% plačali.

Posestnik tukajšnjega okraja, ako hoče denar si udolžiti, ga ne dobi drugači, kakor da mora grunt proti rešilu prodati. Torej če posestnik potrebuje denarja, mora taistemu, kateri mu denar posodi, kupno pogoilbo s pravico rešila narediti. Od kupnega ali bolj rečeno udolženega zneska mora davščino 3½% in 25% poviška plačati, in ko prodajalec po enem ali v dveh letih kupovalcu denar povrne, mora on kakor rešivec spet od zneska 3½% in 25% poviška davščino plačati. Ako bi bil v gruntnih bukvah vpisan bi od zneska le 1% in 25% poviška plačal, ali pa, ako bi posojavec za posojeni znesek le v gruntnih bukvah se vpisal bi le ½% in 25% poviška plačal.

Zdaj pa naj se preračuni koliko tisoč goldinarjev škode imajo sami posestniki našega majhnega okraja od dne 2. avgusta 1850, kar je ta davščina veljati začela!

Res je, da uže leta 1862. in tudi pred tremi ali štirimi leti je goriški deželni zbor, za napravo gruntnih knjig petecijo ministerstvu predložil, pa žali bože, še zdaj je ministerstvo nij rešilo.

Prepričan sem, da vsi posestniki ajdovskega in goriškega okraja prav željno pričakujejo napravo gruntnih knjig. Za tega del deželnemu odboru na srce položim, da bi se trudil, da bi naprava gruntnih bukvah vis. ministerstva kmali bila dovrjena; saj upam, da ako ravno nam je vlada mačeha, se bo naše prošnje pod klopg vrgla.

Ako bi vis. ministerstvo ustanovitev gruntnih bukev proti temu dovolilo, da se morajo na deželne stroške napraviti, mislim, da zdaj ko se bodo zemljiški davki uravnali in nova mera, bi tudi za napravo zemljišnih knjig dežela tako velikih stroškov ne imela, posestnikom bi pa to vendar prav veliko koristilo.

Iz Nabrežine. (Izv. dop.) — Vselej, kedar Vaš cenjeni list, glasilo primorskim Slovencem, čitam, se mi nehoté mlo stori pri srei. Od vseh krajev Vam dohajajo razni dopisi, mnogovrstna glasila; le iz Krasa redko kedaj, ali bolj rečeno: nikoli; znamenje, da je pri nas življenje tiho, pusto, da so nam srca še sedaj okamnela,

da ne plamti v njih živi ogenj domovinske ljubavi i zavednosti; znamenje, da še sedaj robuje naš prebrisan kmet tujim privandranim elementom. A, kakor kaže, hoče se i to kmalu popraviti. Srečen jaz, da zamorem že danes veselo novico naznaniti, koje sem slišal slučajno v Komnu zaradi opravkov pri sodniji bivajoč iz ust onega, koji spada v rubriko zgore omenjenih elementov. Hodeč mimo Živčeve krčme, v kateri je cvetela, ali bolje rečeno: crkala, dokler nij crknila komenska čitalnica, zapazim dva gospoda stopivša iz gostilne med seboj v živahnem razgovaranji. Dobro sem slišal besede, koje je bradast gospod svojemu tolstemu drugu z čudnim glasom rekel: „Requiescat in pace.“ Ne vem, ali je hotel notranjo žalost ali veselje izraziti.

Ker so v istem trenutji mrliča mimo nesli i so i zvonovi žalostno zadoneli, tolmačim si one besede, da veljajo mrtvecu. A temu nij bilo takó, kakor sem pozneje zvedel. Veljale so res mrtvecu, da, i sicer komenskeje nemškeje čitalnici, v kraškem osredji leta 1867. povitemu, polovičarskemu detetu. Veljale so komenskeje čitalnici, v kateri so dunajska „presse“ i listi enake baže prvo mesto imeli!! „Hinc illae lacrimae“ ker, kje bo sodaj „presse“ na razpolaganje?! Ali pa: Od tod ono veselje, ker čitalnica je le čitalnica i čitalnica ne vodi v pruski rog!

Da bi žareči ogenj z nebes poslan take čitalnice, v kojih se očtini nasprotniki naroda zbirajo, da po njem udrihajo i ga za nos vlačijo, v kojih se tabori za neumne ljudstvo slepeče naprave smatrajo, do konca upelili! Sicer pa naj si vsak ud roko na srce položi i nepristransko izprašuje, je li i njega besede zalevajo; ako mu srce popolnoma mirno bije, tam bolje, besede nijso njemu namenjene.

Suje se, kakor sem slišal, nova čitalnica, i sicer prava kmetska čitalnica. Takó je prav! Kmetska čitalnica naj bode odgojilnica, naj bode svet kraj, v kojem se domačim ljudem v krasnej posodi mile materinščine razni poduk v vsestransko blagost podaja.

Komenjci! glejte, da pri osnovi nove čitalnice ljulke ne usejete, sicer bo vas dokaj truda stalo, preden jo izrujete. Tuje življe morate pogumno odstraniti kedor nij povsod i v vseh zadevah z Vami, oni je proti Vam!

Ti pa nova čitalnica, koje so mi Nabrežinci kot sestrice sosedinje nezuansko veselimo, stoj mi trdno, pogumno burnim nasprotnim navalom vkljub i vzrastu v mogočno slovansko lipo!

Iz Maribora 24 jan. (Izv. dop.) (Narodno in politično življenje). Iz Maribora in o Mariboru se malo čuje in bere, akoravno tu dva politična, dva humoristična iu eden beletrističen list izhaja. Od zadnjih volitev v deželski zbor (4. sept. l. l.) je vse politično narodno življenje zaspalo. Društva polit. v Mariboru in po južnem Štajerskem osnošana so (razve koujiškega) malo znamenj života kazala; edino kat. tiskovno društvo javlja svoje življenje s tem, da „Gospodarja“ izdaja; kajti ona brošurica o „viinstvu“ se smeje komaj v račun jemati, ker je samo prenatiz iz „Gosp.“ Glavni vzrok tej politični zaspanosti je ona napetost, ktera vlada uže nekaj časa med tako zvanimi „konservativci“ in „liberalci.“ Iz nekoliko navzkrižnih nagledov in še bolj iz goli sumljivosti se delajo stranke, namestu da bi si vsi v roke segli in pošteno za vkupni prid delovali. V resnici nobena stvar nij tako huda, kakor se domišlja in risa; morebiti (ali pa gotovo) je tudi pri nas taka: nobena obeh stranek nij tako sovražna drugi, da se ne bi spravili in složiti dali. Se ve, da bi samo brez nekaterih skrajnih tirjatev složnost bila mogoča. Dokler ostane naše stanje tako kakor je do zdaj, brez vkupnega in brez vsega delanja, ne pridemo na bolje, ampak si k večemu vzajemno život grojimo. Kedaj pride angelj posreditelj med nas?

Z Dunsja. (Izv. dop.) (Iz državnega zbora.) O prvih dveh sejah sem Vam bil že nekoliko sporočil in Vam tudi nekakošen obris celega državnega zbora podal, a neusmiljena roka državnega pravdnika je kriva, da nij došlo to med občinstvo. Morda se Vam pa vendar posreči, da rešite omenjeni številki in zatorej se mi ne dozdeva potrebno, da bi Vam še enkrat o tem pisal.

13. t. m. je bila 3. seja, h kateri so prišli tudi Slovenci in sicer gg. Barbo, Jugovic, Poklukar in Rudež. Zarnika nij še tukaj, ker mu, kakor poročaje Novice, domači opravki ne pripuste. Razun grofa Barba so vsi dosliči novinci, zatorej nij nič čudnega, ako je ta gospod voditeljstvo prevzel; on jih je tudi v zbornico pripeljal, on jih je tudi predstavil najprej Smolk, potem našemu Črnetu in naпослед predsedniku Hopfenu.

Da je Barbo sedaj naš vojak, naš reprezentant na zunaj, kaže tudi to, da je v lesenjači Tomanovq

in potem Costovo mesto zasel. Človek bi se smejal, ako bi ne bilo žalostno, da taka duševna reva ima naše krmilo, če ne v resnici, vsaj na videz v rokah. Tujci sodijo ljudstvo po njegovih zastopnikih, in kako muenje morejo imeti o nas, ako so naši zagovorniki take ničle kakor Barbo, Poklukar, Črne i. t. d.?

Tisti dan so naši poslanci tudi prisezali. Coronini jim je prečital določeno formulo v slovenskem jeziku, in izgovorili so ominozni „obljubim.“ Ne vem ali je to gramatična nevednost (mesto „obljubljam“), ali pa so le obljubili, da bodo še le obljubljali. Morda v srečnejših časih! Herbst in tovaruši so predlagali naj se za vsako zadevo, ki se tiče ustave, izvoli permanenten odbor 24 udov. Predlog obilno podpiran pride še le po adresni debati na dnevni red, ravno tako Zyblikiewiczov predlog o poljski resoluciji.

Herbst je prečital potem adresni načrt. Zoper njega je govoril najprej dr. Czerkawski, in posebno proti onemu odstarku, ki govori o skupnem obravnavanju gališkega prasanja in volitvene reforme. Zagovarjal je pravo Čehov, in naposled je posebno ostro govoril zoper novo šolske postave.

Kochanowski (Bukovinec) je hotel naslikati ustavoverno Bukovino; nij se posrečilo, dejal je, Petrinu, vitega žalostnega spomina, iz Bukovine napraviti malo Česko.

Tomasczuk (Bukovinec) je le na videz govoril zoper adreso; a zakaj? Zdi se mu, da premalo poudarja centralistične namene. Tisti dan je Greater „zvonec nosil,“ kakor bi Novice dejale. Z neizmernim sarkazmom jim je najneljubše stvari v obraz povedal. „Vi živite ob naši milosti; Vasha želja po miru, po spravi je binavstvo, kajti le dokier so narodi v prepiru med saboj, imate Vi gospodarstvo i. t. d. Škoda le, da se je naposled v verskih vprašanjih tako zgubil.

Ministerski predsednik je tudi govoril; vidi se mu, da nij gozornik; poleg tega je še tako kratko govoril, da nijso njegove besede nikomer jasne. Samo to hočejo vedeti dunajski listi, da bode vlada povsod sama inicijativo poprijela.

4. seja je bila v ponedeljek, 15. t. m. Na dnevnem redu splošna debata. Najzanimivejši je amendament (popravek) k 9. odstavku, kterega je Czerkawski stavil. Naj se namreč enkrat poljsko vprašanje konečno uredi ne glede na volitveno reformo. Temu so posebno ugovarjali Mende Knoll, Rus, Seidl, Brandstetter, ljudje, ki hočejo vedno govoriti. Tudi naš Poklukar je povedal, ali bolje bral, da bodo on in njegovi tovaruši le pod tem pogojem za Czerkawskega glasovali, ako se bodo ta načela na vse dežele raztegnila. Se ve, da je bil zaradi tega smeh na levici.

Zyblikiewicz je govoril še enkrat v imenu Poljakov za amendament, in videti je bilo skoro, da ako, Poljakom dovole njih zahtevanje, bodo radi za volitveno reformo glasovali. „Do, ut des“ (daj, da dobiš) je tudi njihovo na čelo. Roko za roko. Kaj dobodo pa Slovenci? Smejali se nam bodo, kakor so se Poklukarju, in to je pač dosti.

H koncu je govoril še Blitzfeld; adresa mu premalo poudarja zavezo in prijateljstvo z Nemčijo; le v Nemčiji je še restev Avstrije. Take neslanosti je govoril, da je Tagespresse drugi dan rekla: „Blitzfeld je govoril - blitzdumm.“

Adresa je bila tudi v tretjem branji sprejeta; za njo so glasovali vsi ustavoverci, Italjani, in Rusinec Janowski; zoper njo Poljaki, Tirolci in 5 Slovencev: okolo 50 glasov.

Politični pregled.

Zadnje dni se nij nič posebno važnega godilo v naši državi. V državnem zboru se je volilo več odsekov, med kterimi je najbolj važen ustavni odsek. Pravičnost ustavovercev se je zopet pokazala v svojem svitu: v omenjen odsek so volili razun en par Poljakov, same ustovoverce, nobenega Slovence, ni Tirolca. Od poslancev tako imenovanih južnih dežel je samo goriški grof Coronini v tem odseku; naš grof pa je menda dobro dčel v ustavovernem taboru. Ta odsek ima pretresovati vse predloge, ki merijo na kako preuredbo ustave; zatorej mu je bila izročena tudi poljska resolucija.

Kakor smo uže zadnjič omenili, hočejo ustavoverci Poljakom samo nektare drobtince vreči; s temi se bajé ne bodo zadovoljili.

Da jim ustavoverci ne bodo dosti ponudili, kaže uže govor grofa Antona Auersperga v gospodski zbornici, kateri je skoro naravnost rekel, da morajo vsi narodi s tem zadovoljni biti, kar jim dadé Nemci, kateri so kulturonojni in tedaj privilegovani in izvoljeni narod. Zgo-

dovina nam kaže, da so taki izvoljeni narodi večdel propali in da uže ošabnost sama na sebi znači slepoto in začetek propada. To nam je v tolažbo, ko slišimo bombastične fraze naših ustavovercev in sploh prusomanov.

Minister Auersperg je tudi razkril nekoliko svojega programa, rekel je namreč v adresnem odboru ali odseku, da vlada noče sprejeti cele poljske resolucije, pa tudi je omenil, da hoče vlada „z volitvami za silo“ državni zbor napolniti, potem pa še direktne volitve vpeljati, da bo državni zbor neodvisen od deželnih zborov. Na tak način nas hoče tedaj novo ministerstvo nove svobode učiti in ustavo s tem utrditi, da uniči njeno podlago, kajti deželni zbori so bili dozdej podlaga ustavi, potem pa bi postali postranska reč brez vsacega, upljiva in z jako omejenim delokrogom. Novo ministerstvo bo imelo veliko težav se svojim programom in če si je knez Auersperg res kaj tacega v glavo zatepel, potem so šteti dnevi njegovega ministerstva. Opozicija se je zdaj na Dunaju nekoliko okrepcala in bolj ozko zvezala. Poljaki, Kranjci, Tirolci in drugi federalisti, se uže napravljajo na tisti dan, ko bodo ustavoverce zopet na cedilu pustili in ta prilika se ponudi morda uže v kratkem. Pod čezimskim ministerstvom je Avstrija skoro zmrznila; treba je, da pride drugo, da bode Avstrija spet oživela in da se enkrat jenjajo ustavoverske pustne norčije katerih smo siti, ker želimo, da se naši ljubi Avstriji uže kmalo pomaga.

Zadnjič smo omenili, da se je hrvatski dež. zbor sešel 15. t. m.; a danes moramo uže povedati, da ga nij več. Komaj so se zvršile navadne ceremonije pri odporu parlamentov, ko ban Bedakovič prebere reskript od 11. t. m., s katerim so razpušča zbor zato, ker so narodni poslanci 20. septembra l. l. razposlali oklic do svojih volilcev, v katerem izrekujejo, da postava o poravnani z Ogrji nij postavna in veljavna, in ker tedaj od tacega zbora nij pričakovati uspešnega delovanja. Tudi onkraj Litave si pomaga ministerstvo z jako čudnimi sredstvi in misli kaj opraviti z terorizmom in zvijačo, a Hrvatije so se menda spametovali in bodo edini postopali, ko je njih narodnost v nevarnosti. O razpuščenju hrvatskega sabora govoré vsi časopisi, in trosi se o Hrvatih mnogo laži in bedarij. Tako je neumno, da bi bili radikalci grajali one može ki so se dogovarjali z Lon-yay-em. Ravno tako je laž, kar se o notranjem razdoru narodne stranke govori; narodna stranka je edina v postopanju proti Madjaronom in oholim Madjarom,

Na Francoskem so prestali novo krizo. Predsednik Thiers je hotel naložiti davek surovim pridelkom. Narodna skupčina tega davka nij dovolila. Zato jej je Thiers naznanil, da on in njegovo ministerstvo odstopi od vlade. V tej zadregi je narodna skupčina poslala k njemu deputacijo, ki ga je v imenu skupčine prosila, naj obdrži oblast. Thiers je tedaj svojo odpustnico preklical in ostane še naprej predsednik francoske republike, katera ima po tem takem jako slabo podlago in je v nevarnosti od dné do dné.

RAZNE VESTI.

(Nova prikazen v Gorici). Stari kmetje hodijo pri nas v šolo; to je gotovo kaj novega in kaj lepega. Hodijo namreč v kmetijsko šolo poslušat gospoda Povšeta, kateri vsako nedeljo kmetijstvo slovenski razlaga od 10. do 11. ure zjutra. Poslušalcev je vsakikrat več, in zbirajo se stari in mladi kmetje iz goriške okolice; videli smo može iz Vrtojbe, Štanderža, Mirne, Solkana i. t. d. Vsi so veseli tega nauka, posebno ker zdaj gospod Povše vinorejo prav praktično in lahko umevno razlaga. Kadar bo čas za to, bode na zemljišču kmetijske šole tudi djansko pokazal vse, kar uči. Da bi se tedaj tega poduka udeležil vsak, kdor le more iz bližnje okolice! Eno uro hoda je malen pot za zdrave kmete, torej na noge posebno vi, mlajši gospodarji! Pomislite, da se boste naučili pridelovati ali kaj več, ali kaj boljšega, in to je gotov denar.

Kmetijska šola stane deželi vsako leto lep denar, zato pa naj jo porabi v prid vsak, kdor le utegne.

(Pretečeno nedelje) se je uže nad 100 kmetov iz goriške okolice udeležilo prof. Povšetovega podučnega predavanja ob umnem kmetijstvu. Može, le tako naprej! To je lepo, pa tudi koristno.

(V obrambo). Dopisnik, poseben prijatelj „Soče,“ se v zadnjih „Novicah“ čudi, da smo sprejeli italijansko razsodbo tukajšne c. k. okrožne sodnije. Če bi je ne bili sprejeli, bi se nam bila na vrata pribila, in kaj potem? — Mi smo se pritožili proti italijanski razsodbi in prosili za slovensko; a sodnija nam je odgovorila, da moramo priobčiti tako, kakoršno smo dobili. Vsak upor bi bil tedaj zastoj. — Ostalo nam nij drugega, nego sprejeti in tiskati razsodbo v italijanskem jeziku, ali pa nehati z izdavanjam „Soče“; kar bi bilo gotovo vsač „našemu prijatelju;“ „ma par cunò no g. din il gust.“ — Mi bomo storili, kar je naša dolžnost; pritožili se bomo in poprašali na pravem mestu, ali se tako spoštuje §. 19.

(„O predpust, ti čas presneti!“) Goriška čitalnica napravi danes, 27. jan. v svojih prostorih veliki ples. Soditi po vseh pripravah, ki se delajo, bode veselica jako lepa in živahna. Tudi plesovna zabava 13. januarja je bila kaj prijetna.

(Kmetijsko društvo goriško) bode napravilo razstavo vinskih pridelkov naše kronovine 15. 16. in najbrže tudi 17. februarja t. leta. Namen te razstave je, da se pozvé po sprosovanju izvedenih razstov, katošna vina bi se lahko spravila v kupčijo, kakošna vina se napravljajo po navadnem načinu in kakošna boljša vina so do sedaj napravljali umni vinorejci. Tudi se bo skrbelo določiti, po kakem poti bi se naša sedanja vina uspešno prodajala. Ob enem bode tudi razgovor o načinih, ki se imajo vpeljati pri pravi vinarstvu, to je privinovenju in vinohraniteljstvu.

Nadjeti se je, da se bodo udeležilo te važne razstave mnogo naših slovenskih vinorejcev in da bodo dobro zastopana navadna vina, poleg tega pa tudi butiljska vina, posebno pikoliti, kateri bi se lahko po daljnem svetu prav drago prodajali. Naši vinski pridelki so izvrstni, a način kako jih delamo, je še po Noetu podedovan; treba nam tedaj napredka v napravljanju, vrenju vin in v kletarstvu, da postanejo naša vina stanovitna in da se bodo držala leta in leta; potem bodo kmalu našla vhod tudi v daljne kraje. Železnice se od dné do dné množé in ta okolščina sama nas sili do napredka v vinoreji, če nočemo zaostati in božati, namesto bogateti.

Program razstave se dobi pri vsaki županiji in tudi pri tukajšnjem uradu kmetijskega društva.

(Imenovanje) G. France Pitamic je imenovan za notarja v Sežani.

(Razpisana služba) Na goriški gimnaziji je razpisana služba profesorja za fiziko in matematiko z nemškim učnim jezikom. Prosilci se morajo oglasiti do 15. februarja.

(Šolske novice.) Postavo ob učnem jeziku v kranjskih ljudskih šolah in učiteljskih izobraževališčih, ktero je kranjskih zbor sklenil, cesar nij potrdil. — Tudi šole v kaznilnicah in pokorilnicah bodo od sedaj dalje nadzoravali deželni in okrajni šolski nadzorniki. — Na spodnjem Avstrijskem se je po vseh šolah odpravil šolski denar. V celi tej deželi ni enega učitelja nij, ki bi imel manje nego 500 fl. letne plače. Oboje hvale in posnemanja vredno! — Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani, ktero ima namero pod svoja krila zbirati, podpirati in izobraževati vse slovenske ljudske učitelje, ravno kar razpošilja vabila k pristopu tega društva. Naj tudi učitelji v Primorju to društvo krepko podpirajo! Zé združenimi inčmi se več stor! — Postava, ktera uravnava plačo ljudskih učiteljev na Kranjskem, še zdaj nij potrjena. To je vendar malo preveč! Vse se zahteva od ljudskega učitelja, da bi bil naroden, izobražen, učen, tudi v sadje živino — svilo — vino — čebelo — reji popolnoma doma i. t. d. samo tega nihče ne pomisli, od kod bo za vso to potrebno učenost pripomočkov dobil, kajti plače so večidel take, da se z njo komaj borno preredi, vzlasti če ima družino. Ali jim zboljšajte plače, ali jih pa že v učiteljskih pripravnicah navadite na post in s časovno celo jim zažugajte: ljudskim učiteljem so šolodci prepovedani! — Odbor slovenskega učiteljskega društva uže zdaj dela priprave za veliki učiteljski zbor, ki ima septembra biti v Ljubljani.

(V kratkem) pridejo na svetlo Janka Pajka „Zbrani spisi“, I. del. Politični, narodno-gospodarstveni, naučni spisi. Knjiga obsega 14 tiskanih pol v veliki osmerki; najbližnji tisek in papir iz narodne tiskarnice v Mariboru. Cena zvezku po 1 gld. Naročnina se pošilja g. pisatelju, profesorju v Mariboru, najboljši kup po poštnih nakazilih.

(**Štuki car**) je bil te dni v veliki nevarnosti. Ostreljen medved je na lovu 16. t. m. nenadoma pridivil proti njemu, kjer je prav sam stal, in bi ga bil gotovo pokončal, ako bi ne bil car hladnokrvno nanj pomeril ter ga srečno zadel. "Wanderer" opazuje o tem dogodku prav dobro: "Ostreljen medved bi bil kmalo z enim udarcem svoje tace raztigal najskrbniše račune evropske diplomacije. Znano je, da se zdaj ne da več podoba medenega orjaka na lončenih nogah tako lahko primerjati severni velikanski državi, nego najnovejši stvaritvi Pruske, katera je v marsikaterem vprašanji svoje načrte in račune na osebno simpatije zdaj vladajočega cara naslanjala in jih še naslanja."

Car Aleksander je znan prijatelj nemštva, katero tudi na svojem dvoru in na Ruskem sploh zdaj podpira. V severnih pomorskih deželah Ruske se je med slovansko prebivalstvo naselilo veliko nemškega plemstva, katero, dasiravno se je odpravilo robstvo, tamkaj še vedno vsaj duševno gospodari, tako da imajo tudi tam, kakor pri nas, med slovanskim ljudstvom več nemških šol, večidel nemško poslušajoče uradnike in sem ter tje duhovnike, kateri so nemškim plemenitašem privrženi. V novejšem času se je še le ojačila nekak slovanska atranka v ruskih viših krogih, kateri stoji na čelu nekda carevič (prihodnji car) sam.

Ta stranka vzbuja z najzadnjišimi sredstvi slovansko zavest na Ruskem, podpira in skrbi da so mnoge slovanske šole po razširni državi in pospešuje slovansko literaturo in znanosti sploh. Pod naslovom "Odbor za vzajemno podporo" dela neutrudljivo to društvo in žrtvuje veliko v dosego blazega namena.

Se smrtjo cara Aleksandra, kateri se nikakor ne zлага s temi prizadevanji, bi Slovanstvo tedaj nič ne zgubilo, marveč bi smelo zaupljivo pričakovati boljše prihodnosti.

Poslano.

V rajnicem "Primorcu" in sicer v zadnji številki je bil pod naslovom "Poslano" članek podpisan od nekega Janeza Mohorčiča, kateri nijma družega opravila, nego klatiti se od kraja do kraja i krasti poštemim ljudem čast i dobro ime. Napad v tem članku je grozovit na banko "Slavijo" in na njenega glav. zastopnika in tako nesramen, da se še kaj takega v nobenem, najmanje slovanskem listu, nahajalo nij. Jaz sem vložil pri sodnji tožbo zoper prevzetneža i tedaj oddal vse spise, ki se tičejo tega osramočenja odvetniku, da bi varoval v prihodnje banko, sebe i sploh poštemo človeštvo proti skandaloznim napadom tega bandita.

Obžalovati je le to, da slovenski politični list, kateremu bi morala biti naloga zagovarjati naroda pravice, jemlje v svoje prostore umazane, lažnjive članke i nezasluzene napade od cestnih "stravancarjev," in da na tak način misli zadostiti tirjatvi svojih naročnikov.

Ob svojem času bom uže še natančno razložil vse početje Mohorčičevo od njegovega prvega vstopa v službo banke "Slavije" do zdaj, v "Soči", da bo občinstvo zamoglo presoditi, kako nesramno, nehvaležno je ravnal ta človek.

Sploh pa ne bi bilo ugodno siliti me, da sodnji predložim nekovi dokument, kateri utegne odločiti osodo Mohorčičevo dosmrtno!

Na opazko "judovska banka" naveden "par exempel" tu bankine ustanovnike, kateri bi morali po izreku "stravancarja" biti vsi "židovi."

Ustanovniki banke "Slavije" na Českem.

Beneda česka v Liberci.
Bondi Buhmil veliki trgovec v Pragi.
Bubenček Č. veliki trgovec v Pragi.
Castellain E. lastnik pivovarnice v Pragi.
Čermak Jože, inženir v Pragi.
Černin Otakar grof.
Chleborad L. Dr. veliki posestnik.
Čifta posestnik v Pragi.
Čížek A. Dr. advokat v Pragi.
Dank Č. tovarnik "
Ditrich Fr. župan "
Ditrich Jož. lokarnik "
Dub Adolf M. Dr. "
Fingerhut Ferd. lastnik pivovarnice v Pragi.
Frič Jože J. Dr. "
Fuchs Nace lastnik tiskarnice v Pragi.
Fišr Petr župan na Smičovi.
Goldfus F. lastnik pivovarnice v Pragi.

Grégr Julius J. Dr. v Pragi.
Harach Ivan, grof.
Hausild D. J. Dr. v Pragi.
Haupt Jože, lastnik pivovarnice v Pragi.
Jungman vitez J. Dr. advokat v Budejovicah.
Kittel J. E. lastnik pivovarnice in veliki posestnik v Pragi.
Klofoc Ivan J. Dr. v Pragi.
Klouček M. posestnik v Berovnu.
Knap M. last. tiskar. Karlinu.
Kolovrat-Krakovsky Hannš grof.
Kousek A. lastnik pivovarnice v Pragi.
Kratochvil A. J. Dr. advokat.
Kriše V. veliki trgovec v Pragi.
Lana Vojta veliki trgovec Pragi.
Lobkovic Jurij, knez in veliki deželni maršal na Črskem.

Mikulaš Jože last tiskar. v Karlinu.
Militki Nace last. tiskar.
Možnjij F. posestnik v Pragi.
Neff Ivan veliki trgovec v Pragi.
Nostic Albt grof.
Navotny K. lastnik mlina v Pragi.
Ouldalasko društvo v Pragi.
Oul delasko društvo v Tahimovu.
Palacky F. Dr. historijograf. kraljevine Češke.
Palacky Jan. veliki posestnik.
Pokorny Mart. profesor v Pragi.
Pátros F. tovarnik v Pragi.
Reich Jože posestnik v Liberci.
Reitler J. last. pivovarnice v Pragi.
Rieger Lad. Dr. veliki posest. Rihter F. J. Dr. advokat v Pragi.
Bradáč V. Vanovik metropolitije češke v Pragi.
Rott J. trgovec "
Reznidek A. M. lastnik pivovarnice v Pragi i veliki posestnik.
Šönborn Ervin, grof.

Skrejšovakij J. S. lastnik tiskarnice i posestnik v Pragi.
Thun F. grof pl. Hohenstein Tomsa Ant. M. Dr. v Pragi.
Trmal Er. J. Dr. lastnik tiskarnice in posestnik. v Pragi.
Tepfr J. posest. v Liberci.
Tušar P. vel. trgovec v Pragi.
Urban J. trgovec "
Urbánek Ferd. veliki trgovec v Pragi.
Vavra C., lastnik Hejnovke v Pragi.
Včela, delasko društvo v Liberci.
Vanka Ferd. lastnik c. kr. dvorne pivovarnice v Pragi.
Vilimek L. S. zasebnik v Pragi.
Villani Dragotin, baron Voditeljstvo slak. v Ufici. " v Peručí.
Založna v Jičínu.
" v Pordebicích.
Zelenka J. trgov. v Protivíní.
Žak J. zasebnik v Ljubljani.
Zaruba Drag. v Gradišću.
Židlicky Dragotin veliki posestnik v Pragi.

Na Slovenskem i v Istri.

Arhova Urša posestnica v Bohinji.
Barbo-Vaksenštajnski Josip grof v Rakovniku.
Bleiwais, Janez, Dr. v Ljublj.
Costa E. H. Dr. advokat v Ljubljani.
Čuček J. Dr. advokat v St. Lenartu.
Dominikuš Fr. Dr. advokat v Mariboru.
Držečnik Luka župan, v Ribnici na Štajerskem.
Graselli Peter posestnik v Ljubljani.
Golmayer Urban, župnik v Breseču.
Janič Jakob, trgov. v Zalcu.
Ipavec G. Dr. St. Jurij pod Rifnikom.
Knez Slavoljub, bilježnik St. Lenartu.
Kotnik Franjo, veliki posestnik na Vrhniki.
Kočevar Matija, posestnik pod Turjakom.
Korošec Jože, kmet in posestnik v Bohinji.
Lipold Josip, veliki posestnik v Mozirji.
Lukan J. okrajni zdravnik v St. Vidu.
Murnik Ivan tajnik kupč. zbornice v Ljubljani.

Mlekarova M. posestnica v Bohinji.
Olbald Oswald, kmet in posestnik v Lehmi.
Poklukar Jvan Dr. v Ljubljani.
Podpinikova Neža, posestnica posestnica v Bohinji.
Rapoc France, v Mariboru.
Razlag J. Radoslav Dr, advokat v Ljubljani.
Roblek Fr. veliki posestnik v Zalcu.
Skubic Franjo, okraj zdravnik v Valenji.
Šentak Franjo, veliki postnik na Vranjskem.
Skalé P. živ. zdrav. i posestnik v Ljubljani.
Sušnik g. stotnik avditor v Josefovem na Českem.
Šventner L. trgovec i posestnik na Vranjskem.
Turek Hugo, trgovec v Ljubljani.
Tarbaner Josip, M. Dr. v Zalcu.
Toman Lovro, Dr. †
Vošnjak J. Dr. v Šmarji na Štírskem,
Žan Jvan, duhov. v Bohinji.
Žuža Jvan, veliki posestnik v Grizah.
Staré M. posestn. v Bohinji.

Ta imena, meu kterimi so prvi boritelji naroda českega i slovenskega, gotovo naj boljše pričajo, da banka nj judovski zavod.

Da banka "Slavija," izvrstno uredovani list "Soča" materijelno podpira, je ostudna laž, kajti "Primorec" je dobil i sprejel od banke ravno toliko inseratov in ravno toliko na to spadajočih zneskov, kakor "Soča" i drugi hrvatski i slovenski listi.

Čujem pa tudi, da je gosp. Raič, bivši urednik "Primorca", kot nadzornik madjarske zavarovalnice "Viktorije" razposlal (kot darilo za novo leto menda) več stotin iztisov zadnjega skandaloznega "Primorca" vsem zavarovalnim agentom*, kar jasno kaže, da je vsa ta umazana historija le izmišljena intriga, po kateri bi se banki "Slaviji" vzelo dobro ime i jej delalo konkurenco! Želim temu narodnjaku veliko arečo k temu podvzetju.

Konečno moram še op. ziti, da je gospod Raič o svoji nazočnosti v Ljubljani meni osobno v čitalnici djal: "Vse to se je godilo, ko mene v Trstu nij bilo in ko nijsem mogel sam uredovati svojega lista in brez moje pritrditve so se vzeli oni skandalozni članki v moj list; ko bi bil jaz doma, zagotovil bi gosp. Černymu, da bi se to ne bilo nikdar zgodilo."

Ravno to je rekel g. Raič tudi na ljubljanskem kolodvoru, ko se je pripeljal z železnico proti g. Gabrški i g. Ivanu Vrtniku.

Jan. Lad. Černy m. p. gen. zastopnik "Slavije."

*) In tudi drugim znanim narodnjakom, p. v Gorici.

Trgovske in kmetijske vesti.

"Soča" je postala te dnik; z našega stališča nas to jako veseli, v prihodnje nam bodemogoče natančno poročati o stauju in spremembi našega trgovstva in z njim v tesni zvezi stoječega kmetijstva. Da pa našo nalogo popolnoma zvršimo, da bi zamogli zdatno delati, se moramo obrniti do naših rodoljubov v kupčijskih mestih in trgih, da nas v tej zadevi podpirajo, da nam poročajo, vse dogodke, ki v trgovstvo in kmetijstvo spadajo, namreč o postopanju trgovskih zbornic, o semnjih, o prodaji in izvažanju deželnih prideikov, o letinah i. t. d. Naj bi nam tudi naše trgovsko občinstvo naznanilo, v katerem oddelku kupčijstva bi mu naj več koristili.

Skoro vsaki narod ima svoje trgovske časnike, narodno trgovstvo, in le mi Slovenci smo za drugim zaostali in ravno mi imamo imenitni poklic biti faktor velike mednarodne kupčije, kajti lega Slovenije je tako važna, da se bodo v njej po dokončanih in še projektovanih črtah vse glavne železnice koncentrovale, od vzhoda proti zapadu, od severa proti jugu; dalje pa leži naša dežela prek obal jadranskega morja, ima torej velik pomen za pomorsko kupčijo. — Nad tretjino našega ljudstva se peča s trgovino in obrtnjo, in kaj se je storilo in se stori, za povzdigo, posebno našega trgovstva in za duševni peduk v tem oziru? — Nič!

Nasledki so, da se nam tako imenovani "srednji stan" vedno bolj izneverja, ker nijma narodnega vira, v kojem bi zajemal moči za razvoj trgovskega uma in dlani; išče ga torej pri tujcu Nemcu ali Lahu, — naravno je tedaj, da postane odpadnik, ali vsaj so Slovenci te baže le mlačni. Zadnji čas je, da se zbere trgovske moči in začno delati vsaj v "Soči" nekoliko in kar je potrebne, dokler naz. nij osoda milejša; potem se bodo naši trgovci bolj "Slovane" čutili v svoj in v korist naše drage domovine. — Imamo toliko hvalevrednih gospodarskih listov, ki skrbijo za kmetijstvo, zakaj bi se mi ne potrudili tudi za trgovstvo.

S pomočjo trgovsta se je povzdignil: Hamburg Trst, London, Genova in brez števila družih mest na sedanjo velikansko stopinjo, tako tudi Amerika in Indija. Rusija ravno napenja vse svoje žile, da povzdigne zunanjo kupčijo in zboljša notranji blagor, napravlja novih železnic po vsej državi, pridobila si je prosto roko na Črnem morju, kjer je popred grški in taljanski živelj vladal, dalje ustanovlja nove trgovske šole in ima vedno več trgovskih časnikov.

Pomagajmo si tudi mi kolikor je v naših močeh!

Cenik raznega blaga na goriskem trgu.

	polonik po gl.	3.30	do gl.	3.50
Pšenica				
Rž		2.30		2.50
Turšica		2.50		2.60
Ječmen, pehan		3.30		3.40
cel		2.80		2.—
Fežol		3.20		3.80
Oves		1.40		1.60
Ajda		2.—		2.20
Rajž prve vrste cent		11.50		12.50
druge "		10.50		11.—
Seno		1.90		2.10
Slama		1.20		1.40
Slanica (špeh)		35.—		38.—
Krompir		2.50		3.—
Vino, belo brisko kvinč		13.—		13.50
črno furlansko "		13.50		14.50

Moka mlinov v Straticah.

Moka pšenična A (Auszug)	cent. po gl.	14.30
N. II		12.50
III		11.50
IV		10.20
V		9.10
Moka, ržena	cent po gl.	7.50 do gl. 10.50
turšična		6.50 " 7.50
ajdova		9.50 " 9.50
Otrobi drobni		3.60 " —
debeli		3.20 " —

Letalnica uredništva.

G. dopisniku iz Komna: Kar se tiče omenjenega odbornika smo mi prav Vaših misli: "takaj, če on če bet osu, naj bo." Mi, in menda tudi Vi, nijmamo nič zoper ta sicer nekaj čudni okus. Čudimo pak se z Vami vred, da hoté drugi odborniki s takim mozem v javni seji še občeovati, posebno ker so si prej obljubili, da ne pridejo nikdar več v sejo, ako bode on poleg. "An drugibot" bode "slaua Soča" prav rada Vaš dopis "brez popravka gor vzela," samo varujte se, da ne boste preveč pikali, kajti osli, ki hodijo po dvih nogah, so navadno jako obč. živji, in zlo neljubo bi nam bilo, ako bi nam tako dolgo ati moč zaradi žaljene časti državnega pravdnika na glavo nakopal.

G. dop. iz Kanala: Prav radi popravimo napako našega poročevalca o besedi kanalske čitalnice (Bog mu greh odpusti—in kanalske gospice!) in konstatujemo, da nij deklamovala predsednikova mlada hčerka, niti igrala gospodična G., nego da ste obe častni nalogi pohvalno izvršili demorodni Č—jevi gospici. Bog ji živi!—G. Čudežu: Prosimo, malo potrpite, pride na vrsto; zdaj smo preoblojeni.